

15. MEKTUP

١٥- ﴿الْمَكْتُوبُ الْخَامِسَ عَشَرَ: إِلَى الْمِيرِ مُحَمَّدِ نُعْمَانَ فِي بَيَانِ أَنَّ لَذَّةَ إِيْلَامِ الْمَحْبُوبِ اللَّهُ وَأَجَلِي فِي نَظَرِ الْمُحِبِّ مِنَ لَذَّةِ اِنْعَامِهِ﴾

الْحَمْدُ لِلَّهِ وَسَلَامٌ عَلَى عِبَادِهِ الَّذِينَ اصْطَفَى لِيَكُنْ مَعْلُومٌ الْآخِ السَّيِّدِ مُحَمَّدٍ نُعْمَانَ أَنَّهُ صَارَ مَفْهُومًا أَنَّ الْأَحْبَابَ لِلنَّاصِحِينَ كُلَّمَا اجْتَهَدُوا فِي التَّشَبُّثِ بِسَبَابِ الْخَلَاصِ لَمْ يَكُنْ نَافِعًا الْخَيْرُ فِيمَا صَنَعَهُ اللَّهُ سُبْحَانَهُ فَحَدَّثَ مِنْ هَذَا الْأَمْرِ نَوْعٌ حُزْنٌ بِمُقْتَضَى الْبُشْرَةِ وَظَهَرَ ضَيْقُ الصَّدْرِ ثُمَّ بَعْدَ زَمَانٍ تَبَدَّلَ الْحُزْنُ وَضَيْقُ الصَّدْرِ بِفَضْلِ اللَّهِ حَلَّ سُلْطَانُهُ بِالْفَرَحِ وَشَرَحَ الصَّدْرَ وَعَلِمْتُ بَيَقِينَ خَاصًّا أَنَّ مُرَادَ هَذِهِ الْجَمَاعَةِ الَّذِينَ فِي صَدَدِ الْإِيْدَاءِ لَوْ كَانَ مُوَافِقًا لِمُرَادِ الْحَقِّ حَلَّ شَأْنُهُ لَا مَعْنَى لِلْإِسْتِكْرَاهِ وَضَيْقُ الصَّدْرِ بَلْ هُوَ مُنَافٍ لِدَعْوَى الْمَحَبَّةِ فَإِنَّ إِيْلَامَ الْمَحْبُوبِ مِثْلَ اِنْعَامِهِ مَحْبُوبٌ لِلْمُحِبِّ وَمَرْغُوبٌ فِيهِ لَهُ كَمَا أَنَّ الْمُحِبَّ يَلْتَنِّدُ بِاِنْعَامِهِ يَلْتَنِّدُ أَيْضًا بِإِيْلَامِهِ بَلْ يَجِدُ اللَّذَّةَ فِي إِيْلَامِهِ أَكْثَرَ لِكَوْنِهِ مُبْرَأً مِنْ شَائِبَةِ حَظِّ النَّفْسِ وَمُرَادَهَا وَحَيْثُ أَنَّ الْحَقَّ سُبْحَانَهُ جَمِيلٌ مُطْلَقٌ فَإِذَا أَرَادَ إِيْدَاءَ شَخْصٍ تَكُونُ أَرَادَتُهُ تَعَالَى بِعَيْنَاتِهِ سُبْحَانَهُ فِي نَظَرِ ذَلِكَ الشَّخْصِ جَمِيلَةً لَبَّةً بَلْ تَكُونُ سَبَبًا لِلْإِلْتِذَاذِ وَحَيْثُ أَنَّ مُرَادَ هَذِهِ الْجَمَاعَةِ مُوَافِقٌ لِمُرَادِ الْحَقِّ سُبْحَانَهُ وَرُوزَتُهُ لِمُرَادِهِ تَعَالَى فَمُرَادُهُمْ أَيْضًا مُسْتَحْسَنٌ فِي النَّظَرِ وَمُوجِبٌ لِلْإِلْتِذَاذِ وَفِعْلُ الشَّخْصِ الَّذِي هُوَ مَظْهَرُ لِفِعْلِ الْمَحْبُوبِ مَحْبُوبٌ أَيْضًا كَنَفْسِ فِعْلِ الْمَحْبُوبِ وَذَلِكَ الشَّخْصُ الْفَاعِلُ أَيْضًا يَظْهَرُ فِي نَظَرِ الْمُحِبِّ بِهَذِهِ الْعَلَاقَةِ مَحْبُوبًا وَالْعَجَبُ أَنَّ الْحَفَاءَ كُلَّمَا يَتَصَوَّرُونَ مِنْ ذَلِكَ الشَّخْصِ أَرِيدَ يَظْهَرُ فِي نَظَرِ الْمُحِبِّ أَحْسَنَ وَأَمَجَدَ لِكَوْنِ إِرَاتِهِ لَصُورَةِ غَضَبِ الْمَحْبُوبِ أَكْثَرَ وَأَرِيدَ وَأَمْرٌ وَهِيَ هَذَا الطَّرِيقُ مَقْلُوبٌ وَمَعْكُوسٌ وَإِرَادَةُ السُّوءِ لَذَاكَ الشَّخْصِ وَإِسَاءَتُهُ مُنَافِيَةٌ لِمَحَبَّةِ الْمَحْبُوبِ فَإِنَّ ذَلِكَ الشَّخْصَ لَيْسَ بِأَرِيدَ فِي ذَلِكَ مِنْ أَنَّ يَكُونَ مِرَّةً لِفِعْلِ الْمَحْبُوبِ وَالَّذِينَ هُمْ فِي صَدَدِ الْإِيْدَاءِ يَظْهَرُونَ فِي النَّظَرِ مَحْبُوبِينَ بِالنِّسْبَةِ إِلَى سَائِرِ الْخَلَائِقِ فَلْيَزِلْ الْإِخْوَانُ ضَيْقَ الصَّدْرِ عَنْ أَنْفُسِهِمْ وَلَا يَحْقِدُوا عَلَى الَّذِينَ فِي صَدَدِ الْإِيْدَاءِ بَلْ يَتَّبِعُوا أَن يَكُونُوا مُتَلَذِّذِينَ بِفِعْلِهِمْ نَعَمْ حَيْثُ كُنَّا مَأْمُورِينَ بِالِدُّعَاءِ وَالْحَقِّ سُبْحَانَهُ يُحِبُّ الدُّعَاءَ وَالْإِتِّجَاءَ وَالْإِنْتِهَالَ

يَبْغِي الدُّعَاءُ لِدَفْعِ الْبَلِيَّةِ وَسُؤَالِ الْعَفْوِ وَالْعَافِيَةِ وَأَنَّمَا قُلْتُ مِرَّاءَ صُورَةِ الْغَضَبِ فَإِنَّ حَقِيقَةَ الْغَضَبِ نَصِيبُ الْأَعْدَاءِ وَصُورَةُ الْغَضَبِ مَعَ الْأَحْبَاءِ عَيْنُ الرَّحْمَةِ فِي الْحَقِيقَةِ وَكَمْ مِنْ مَنَافِعٍ لِمُحِبٍّ أُوْدِعَتْ فِي صُورَةِ الْغَضَبِ هَذِهِ لَا يُمَكِّنُ شَرْحُهُ وَأَيْضًا فِي صُورَةِ الْغَضَبِ الَّتِي أُعْطِيَهَا الْأَحْبَاءُ هَلَاكُ الْمُتَكَبِّرِينَ وَهِيَ بَاعِثَةٌ عَلَى ابْتِلَائِهِمْ وَلَعَلَّكُمْ عَلِمْتُمْ مَعْنَى عِبَارَةِ الشَّيْخِ مُحَمَّدٍ الدِّينِ بْنِ الْعَرَبِيِّ قُدَّسَ سِرُّهُ حَيْثُ قَالَ "لَا هَمَّةَ لِلْعَارِفِ" يَعْنِي أَنَّ الْهَمَّةَ الَّتِي يُقْصَدُ بِهَا دَفْعُ الْبَلِيَّةِ مَسْلُوبَةٌ عَنِ الْعَارِفِ فَإِنَّ الْعَارِفَ إِذَا رَأَى الْبَلِيَّةَ مِنَ الْمَحْبُوبِ وَتَيَقَّنَ أَنَّهَا مُرَادُهُ كَيْفَ يَصْرِفُ هِمَّتَهُ لِدَفْعِهَا وَكَيْفَ يُرِيدُ رَفْعَهَا وَأَنَّهُ وَإِنْ أَجْرَى دُعَاءَ الدَّفْعِ عَلَى لِسَانِهِ بِحَسَبِ الصُّورَةِ لَا مِثَالَ الْأَمْرِ بِالدُّعَاءِ وَلَكِنَّهُ لَا يُرِيدُ شَيْئًا فِي الْحَقِيقَةِ بَلْ هُوَ مُتَنَدٍّ بِكُلِّمَا يُصِيهُهُ وَالسَّلَامُ عَلَى مَنْ اتَّبَعَ الْهُدَى.

❧ TÜRKÇE ANLAMIM ❧

Mir Muhammed Numan'a gönderilmiştir. Seven kimse nazârında sevgilinin cefasının sefasından daha değerli olduğu hakkındadır.

Allah'a hamd, peygamberlere selam olsun. İyiliğimizi düşünen dostlarımız bizim kurtulmamız için ne kadar çaba sarf ederlerse etsinler, bunların hiçbirisi sonuç vermeyecektir. Hayır Allah'ın takdir ettiğindedir. Beşer olmamız itibarıyla ilk zamanlar bu işten dolayı bir nebze sıkıntı yaşamıştık; fakat sonraları Allah'ın lütfüyle sıkıntının yerini ferahlık aldı. Artık kesin olarak biliyorum ki, bize eziyet veren bu insanların isteği Allah'ın isteğine uyuyorsa bundan sıkılıp rahatsız olmanın bir anlamı yok. Üstelik bu Allah'a olan muhabbete de aykırıdır. Zira sevenin gözünde, sevgilinin cefası da tıpkı sefası gibi sevimlidir. Seven kimse sevgilinin gülücüğünden hoşlandığı gibi onun öfkesinden de hoşlanır. Hatta öfkesinden daha fazla hoşlanır; çünkü onun öfkesinde seven kimsenin nefsinin hazzı bulunmamaktadır.

Hak Sübhânchû mutlak anlamda güzel olduğuna göre, o bir kimsenin cefasını dilemişse, onun bu dileği o kimsenin gözünde kendisi gibi güzeldir ve o kimsenin mutluluğuna vesiledir. Ehlullahın muradı Allah'ın muradına tabidir, bu durumda onların muradı da güzeldir ve bizim için mutluluk sebebidir. Sevgilinin işi nasıl güzelse, onun işinin zuhur etmesini sağlayan kulların işleri de güzeldir. Bu bakımdan işi yapan kullar da seven kimsenin nazârında sevimli olmuş olurlar. Ne ilginçtir ki, sevgilinin gazabının suretini yansıttığı için kulla-

rın cefası arttıkça sevgilinin gözünde daha da güzelleşiyor. Bu yolun ölçülere terstir. Bize eziyet eden şahsa kötülük düşünmemiz sevgiliye olan muhabbetimizle bağdaşmaz. Zira bu şahıs gerçekte sevgilinin fiilini bize yansıtan bir aynadan başka bir şey değildir. Bu bakımdan eziyet edenler diğerlerine göre bizim nazarımızda sevimlidirler. Şu halde kardeşlerimiz boş yere sıkılmasınlar, eziyet edenlere karşı bir kötülük düşünmesinler. Aksine bu durumdan mutlu olsunlar. Tabi bu arada dua etmeyi ihmal etmesinler. Çünkü bizler Allah'a dua etmekle mükellefiz. Allah Sübhânehû dua etmemizden, kendisine sığınıp yalvarmamızdan hoşnut olur. Belaların kalkması için dua etmeli ve Allah'tan af ve afiyet dilemeliyiz.

Yukarıda, kendilerinden eziyet gördüğümüz kimselerin, bize Allah'ın gazabının suretini yansıtan aynalar olduğunu ifade ettim. Bu ifademde Allah'ın gazabı yerine gazabının suretini kelimesini kullanmayı tercih ettim. Zira Allah'ın gazabı onun düşmanlarına mahsustur. Sureta gazap ise sevenlere mahsustur ve hakikatte onlar için rahmetten başka bir şey değildir. Seven kimse için hazırlanmış nice makamlar vardır ki bunlar sevgilinin sureta gazabında gizlidir. Ne var ki bunları açıklamamız mümkün değildir. Ayrıca sevenlere tecelli eden sureta gazapta inkarcıların helakı vardır. Zira bu durum onları korkunç bir imtihanla baş başa bırakır. Şeyh Muhyiddin İbn-i Arabî'nin "arifin isteği olmaz" sözünü hatırlayın. Yani arif kul üzerinden bir belanın kalkması yönünde bir isteğe sahip olamaz. Arif kul, sevgiliden gelen belanın onun arzusu doğrultusunda gerçekleştiğine kanaat getirdiğinde artık o belanın kalkmasını nasıl isteyebilir! O dilediyle belanın kalkması için dua etse bile bu sadece dua ile ilgili emre itaat içindir. Yoksa hakikatte velinin bir isteği olması şöyle dursun, o bu halinden memnundur.

Selam hidayete tabi olan kimselerin üzerine olsun...

﴿ KELİME ANLAMI ﴾

15. **إِلَى الْمِيرِ مُحَمَّدٍ** On beşinci mektup (Kime gönderilmiştir?) **فِي بَيَانِ** Mir Muhammed Numan'a (Ne hakkında?) **شُؤْنِ** Şunun beyanı hakkındadır **لَعَمَانِ** ki, **أَلَذُّ وَأَجَلَى** Sevgilinin elem vermesindeki lezzet (Nedir?) **مِنْ لَذَّةِ** Daha büyük ve lezzetlidir (Neredir?) **فِي نَظَرِ الْمُحِبِّ** Sevenin nazarında (Neden?) **الْعَامَةِ** Nimet vermesinin lezzetinden >

muradı da النَّظَرُ فِي الْغُزَّةِ مُسْتَحْسَنٌ Göze hoştur LÂLİZÂD Ve lezzet almayı gerektirir
 الَّذِي هُوَ مَظْهَرٌ لِفِعْلِ الْمَحْبُوبِ Bir şahsın fiili الْمَحْبُوبُ وَفِعْلُ الشَّخْصِ
 كَنَفْسِ فِعْلِ الْمَحْبُوبِ (Ne gibi?) O da sevgilidir (Ne gibi?) O da sevgilidir
 Sevgilinin işinin kendisi gibi أَيْضًا فَعْلُ الشَّخْصِ فَاعِلٌ Bu fail olan şahıs da (Nedir?)
 يَظْهَرُ بِهَذِهِ الْعَلَاقَةِ (Ne sebebiyle?) Bu alaka sebebiyle
 فِي سَبْعِينَ نَظَرًا Sevenin nazarında zahir olur (Nasıl zahir olur?) Sevgili olarak وَالْعَجَبُ Ne acayıptır ki,
 يَظْهَرُ فِي أَزِيدٍ (Nasıl?) Daha çok Bu şahıstan (Nasıl?) أَزِيدُ Daha çok ve fazla
 وَآمَجَدَ (Nasıl?) Daha güzel Sevenin gözünde zahir olur (Nasıl?)
 Sevgili- (Nasıl?) Göstermesi olduğu için (Nasıl?)
 nin gazabının suretini (göstermesi) (Nasıl?)
 Tersine ve aksinedir (Nasıl?)
 Ve ona kötülük yap- (Nasıl?)
 Çünkü (Nasıl?)
 O (Nasıl?)
 kimseler ki eziyet verme niyetindeler (Nasıl?)
 Sevgili olarak (Nasıl?)
 Dolayısıyla ihvanımız gidersin (Nasıl?)
 Nefislerinden (Nasıl?)
 Eziyet verme niyetinde olanlara (Nasıl?)
 Onların işleriyle lezzetlenir (Nasıl?)
 Ve Hak Teâlâ da sevdiği için (Nasıl?)
 Dua ile (Nasıl?)
 Af ve afiyet istemek de lazımdır (Nasıl?)
 Ben gazabın suretinin aynası dedim (Nasıl?)
 Çünkü gazabın hakikati (Nasıl?)
 Düşmanların nasibidir (Nasıl?)
 Hakikatte rahmetin-

ta kendisidir أودعتْ Seven için nice menfaatler vardır ki, Konulmuştur (Nereye?) هذه Bu gazap suretine Açıkla-
ması mümkün değildir الغضب في صورة الغضب Ve de gazabın suretinde vardır التي
وهي خلاك المنكرين (Ne vardır?) Ki o sevgililere verilmiştir أعطيتها الأحياء
O da onları imtihana götürür علمتم ولعلكم Belki de siz bildiniz (Neyi?)
Şeyh Muhyiddin İbni Arabî'nin (k.s.) معنى عبارة الشيخ محي الدين بن العربي قدس سره
Söyle ki o: 'Arifin himmeti yoktur' demişti حيث قال لا همّة للعارف
Yani, kendisiyle kastedilen himmet (Ne kastedilen?) دفع البلية
Zira arif فان العارف Ariften alınmıştır اذا رأى البلية
Belayı sevgiliden gördüğü zaman مرأته Ve o belanın onun mu-
radı olduğuna inandığında كيف يصرف همته لدفعها Nasıl himmetini onu defetmeye
yöneltir? وكيف يريد رفعها Ve nasıl onu kaldırmayı ister? Ve وإن أجرى دعاء الدفع
Dilinden (Nasıl?) على لسانه Görü-
nüşte (Nasıl?) لا يريد شيئاً في الحقيقة Dua emrine uymak için لا مثقال الأمر بالدعاء
Ancak o hakikatte bir şey istemez بل هو ملئذ Bilakis o lezzet alır (Ne ile?) بكلمة يصيبه
Kendisine isabet eden her şeyle اتبع الهدى والسلام Hidayete tâbi olana selam
olsun...